

VIVES

Briefings

2010
27 September

Slaagkansen aan Vlaamse universiteiten: tijd om het beleid bij te sturen?

Koen Declercq en Frank Verboven

koen.declercq@student.kuleuven.be

frank.verboven@econ.kuleuven.be

tel.: +32 16 326944

Het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving, Vives, heeft als missie een onafhankelijke denktank te zijn die via fundamenteel en toegepast onderzoek wil bijdragen tot het maatschappelijk debat inzake de economische en maatschappelijke ontwikkeling van regio's, in het bijzonder van Vlaanderen. VIVES is als interfacultair onderzoekscentrum wetenschappelijk en juridisch geïntegreerd binnen de K.U.Leuven. Als interuniversitair centrum werkt Vives ook samen met research fellows uit andere universiteiten.

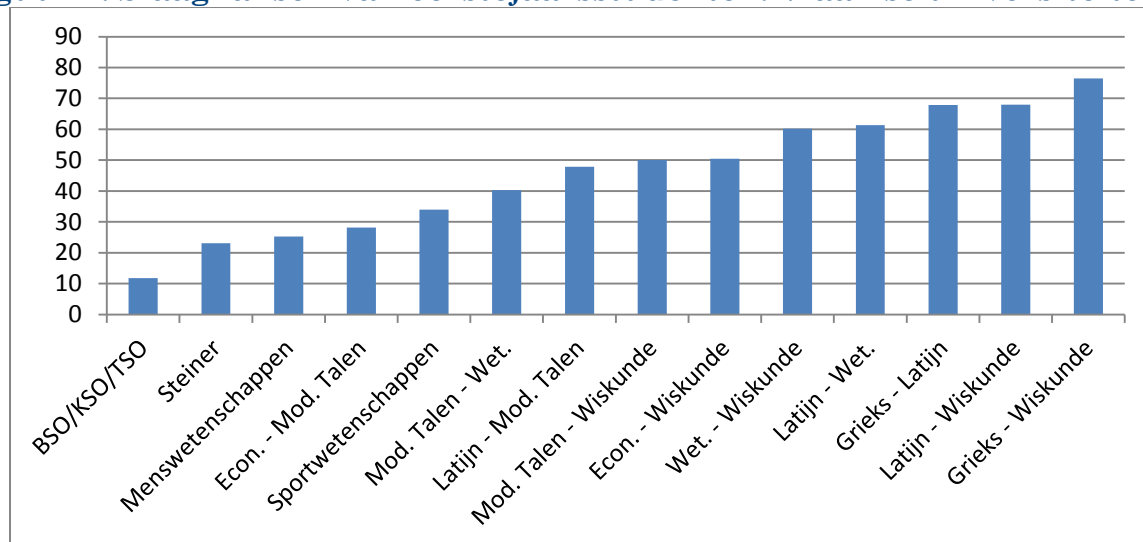
Koen Declercq en Frank Verboven, Centrum voor Economische Studiën, K.U.Leuven¹

1. Lage slaagkansen van eerstejaarsstudenten aan universiteiten

De slaagkansen van eerstejaarsstudenten aan Vlaamse universiteiten zijn reeds lange tijd bijzonder laag, en de situatie lijkt de laatste jaren niet te verbeteren. Van de ruim 70.000 studenten die aan een universitaire studie begonnen gedurende de academiejaren 2001-2002 tot 2006-2007 slaagde nauwelijks de helft in de eerste of tweede zittijd. Het valt vooral op dat de slaagkansen sterk variëren tussen verschillende groepen van studenten. Meisjes hebben 10% meer kans op slagen in het eerste jaar dan jongens (54% tegen 44%), en dit geldt voor bijna alle universitaire studierichtingen (behalve Geneeskunde). Leerlingen uit een vrije (meestal katholieke) school hebben zelfs een 20% hogere slaagkans dan leerlingen uit het gemeenschaps- of het officieel onderwijs (53% tegen 31-34%).

De slaagkansen verschillen nog sterker met het leertraject en het behaalde diploma in het secundair onderwijs. Studenten die hun diploma secundair onderwijs behaalden op de normale leeftijd hebben een slaagkans van 54%, tegen 21% voor studenten die een jaar moesten overdoen en slechts 10% voor studenten die twee jaar moesten overdoen in het basis- of secundair onderwijs. Figuur 1 toont de verschillen in slaagkansen volgens het behaalde diploma in het secundair onderwijs.

Figuur 1: Slaagkansen van eerstejaarsstudenten: Vlaamse universiteiten

Noot: Standaardfouten van de slaagkansen zijn kleiner dan 1%.

Bron: Databank Tertiair Onderwijs (2001-2002 tot 2006-2007) en eigen berekeningen. De studenten van academische bachelors aan hogescholen zijn niet opgenomen.

¹ Onderzoek gefinancierd door de Interuniversitaire Attractiepool (IUAP) van Federaal Wetenschapsbeleid (P5/26).

Studenten uit het beroeps-, kunst- of technisch secundair onderwijs hebben een slaagkans van slechts 12%. Ook de grote groep studenten met een ASO diploma in de richting Menswetenschappen of Economie - Moderne Talen heeft een lage slaagkans, tussen 25% en 28%. Daartegenover staan beduidend hogere slaagkansen voor studenten met een sterke component wiskunde of klassieke talen in hun ASO diploma. Zo is de slaagkans 60% voor studenten met een diploma Wetenschappen - Wiskunde, 68% voor studenten met een diploma Latijn – Wiskunde, tot zelfs 77% voor studenten met een diploma Grieks - Wiskunde.

De lage slaagkansen voor studenten uit de ASO richtingen Menswetenschappen of Economie – Moderne Talen gelden voor de meeste universitaire studierichtingen, zelfs voor studierichtingen die in het verlengde lijken te liggen van het ASO diploma. Zo hebben studenten uit Menswetenschappen een slaagkans van 24% in Politieke en Sociale Wetenschappen en 30% in Psychologie, en studenten uit Economie – Moderne Talen een slaagkans van 22% in Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen (zie Tabel 1).

De nodige voorzichtigheid is nodig bij het interpreteren van de grote verschillen in slaagkansen, omdat studenten meestal meerdere kenmerken hebben die bijdragen tot een hoge of lage slaagkans. Zo kan de 20% hogere slaagkans van studenten uit vrije scholen deels toe te schrijven zijn aan het feit dat deze scholen meer leerlingen aantrekken uit sterkere richtingen. We schatten daarom een econometrisch model, dat de verschillen in slaagkansen tussen studentengroepen blootlegt, na te controleren voor andere karakteristieken van de studenten. Tabel 3 in de Annex toont en bespreekt de resultaten van dit model. Hieruit blijkt dat na te controleren voor verschillen in het diploma secundair onderwijs de verschillen in slaagkansen tussen groepen iets minder uitgesproken zijn, maar nog steeds in sterke mate overeind blijven. Zo hebben studenten afkomstig van vrije scholen nog steeds een 11% tot 15% hogere slaagkans aan de universiteit dan studenten uit het gemeenschaps- of officieel onderwijs, zelfs na te controleren voor het diploma, leeftijd, nationaliteit en andere karakteristieken.²

2. Slaagkansen: hogescholen en tweedejaarsstudenten

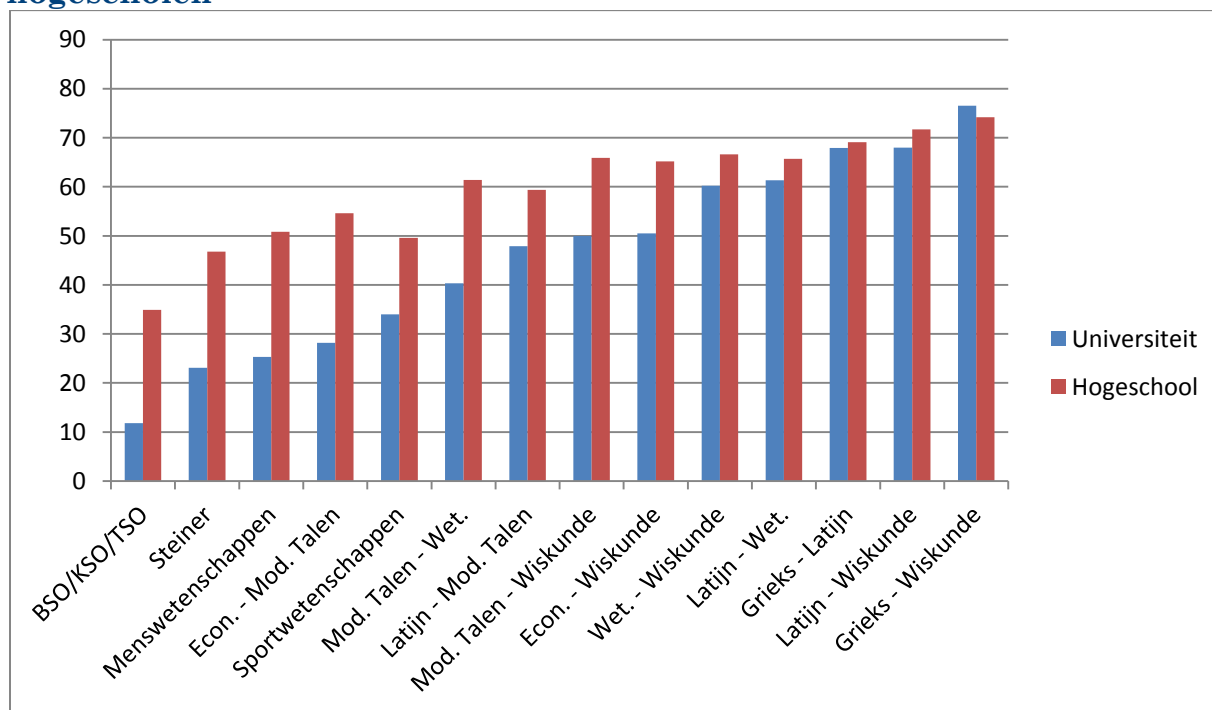
De lage slaagkansen van studenten uit de “zwakkere” richtingen blijken vooral een fenomeen bij eerstejaarsstudenten aan de universiteiten.³ Ze gelden in veel mindere mate aan hogescholen en bij tweedejaarsstudenten.

² Er zijn twee andere studies die determinanten van slaagkansen analyseren: Rombaut *et al.* (2006) en Ortiz en Dehon (2008). Deze studies kijken alleen naar eerstejaarsstudenten, hebben een beperktere steekproef en minder details over de opgenomen controlevariabelen. Maar ze controleren wel voor sociale achtergrond (opleiding/beroep ouders) op basis van case studies voor de Universiteit Antwerpen en de Université Libre de Bruxelles. Daaruit blijkt dat verschillen ook blijven bestaan na correctie voor sociale achtergrond.

³ In wat volgt verwijzen de termen “sterke” en “zwakke” richtingen van het secundair onderwijs naar diploma’s waar leerlingen volgens hun verschillende cognitieve vaardigheden geselecteerd werden via het bekende

Figuur 2 vergelijkt de slaagkansen van eerstejaarsstudenten aan universiteiten en hogescholen volgens diploma secundair onderwijs.⁴ De blauwe balken zijn de slaagkansen aan de universiteiten en zijn dezelfde als in Figuur 1; de rode balken zijn de slaagkansen aan de hogescholen. Figuur 2 toont dat studenten uit de zwakkere richtingen (vnl. BSO/TSO/KSO, Menswetenschappen en Economie – Moderne Talen) gemiddeld bijna 23% meer kans op slagen hebben aan hogescholen dan aan universiteiten. Studenten uit sterkere richtingen (wiskunde en/of klassieke talen in ASO) hebben slechts een 7% hogere slaagkans aan de hogeschool.⁵

Figuur 2: Slaagkansen van eerstejaarsstudenten: universiteiten versus hogescholen

Noot: Standaardfouten van de slaagkansen zijn kleiner dan 1%.

Bron: Databank Tertiair Onderwijs (2001-2002 tot 2006-2007) en eigen berekeningen. De studenten van academische bachelors aan hogescholen zijn opgenomen bij de hogescholen.

Figuur 3 toont de slaagkansen van tweedejaarsstudenten aan de universiteiten. We maken een onderscheid tussen de groep die in het eerste jaar onmiddellijk slaagde (blauwe balken) en de groep die het eerste jaar moest overdoen (rode balken). De

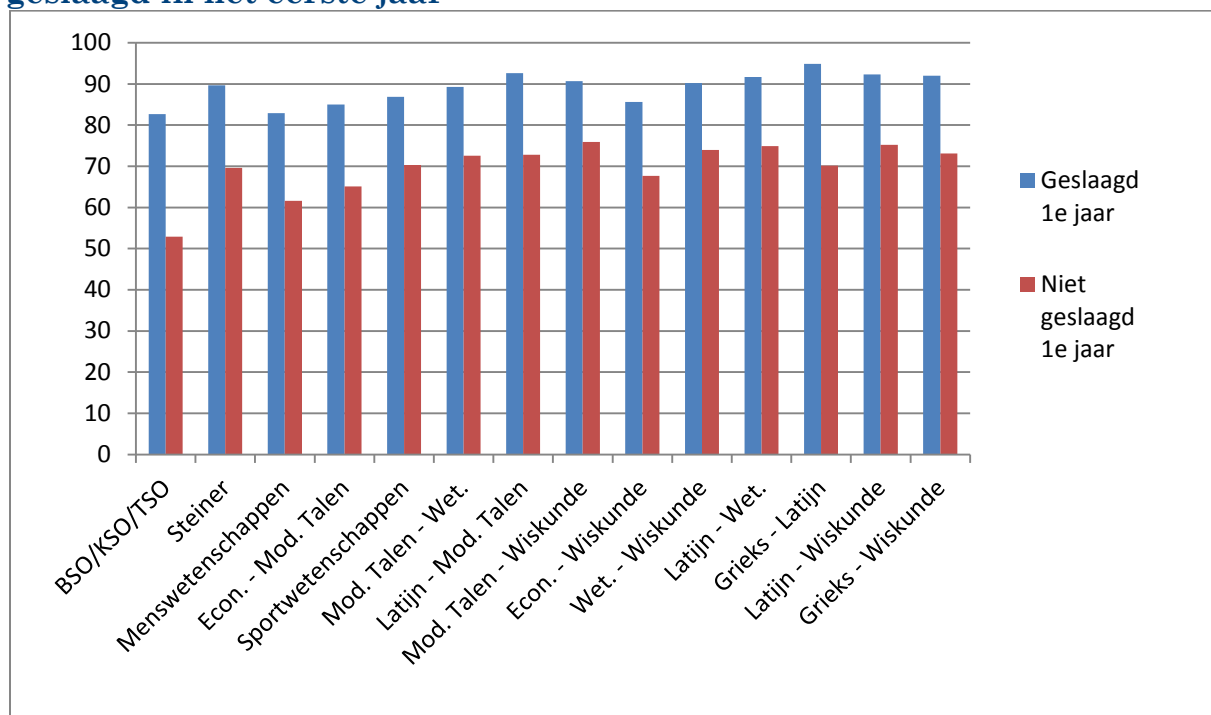
watervalsysteem. Door dit selectie-effect mag men niet besluiten dat de “sterkere” richtingen noodzakelijk een sterkere vorming bieden; we stellen geen oorzakelijk verband vast.

⁴ De globale slaagkans van eerstejaarsstudenten is lager aan hogescholen dan aan universiteiten (45% tegen 50%), maar dat komt door de andere instroom. Omwille van dit selectie-effect is het meer gepast een vergelijking te maken voor een gegeven diploma secundair onderwijs.

⁵ Studenten uit de sterkste ASO richting (Grieks – Wiskunde) hebben zelfs een lagere slaagkans aan de hogeschool. Dit kan toegeschreven worden aan een selectie-effect: zoals alle richtingen is de richting Grieks – Wiskunde geen homogene groep en kiezen de sterkere studenten binnen de groep eerder voor de universiteit.

eerste vaststelling is dat de slaagkansen van tweedejaarsstudenten met een gemiddelde van 80% beduidend hoger zijn dan die van de eerstejaarsstudenten (50%). Een tweede vaststelling is dat de slaagkansen veel minder verschillen naargelang het diploma in het secundair onderwijs. De derde vaststelling is dat studenten die onmiddellijk slaagden in het eerste jaar een beduidend hogere slaagkans hebben dan de overige studenten (90% versus 70%). We besluiten hieruit dat de selectie van studenten voornamelijk in het eerste jaar gebeurt, en dat de problemen van niet-geslaagde studenten in het eerste jaar blijven doorwerken in het volgende jaar.

Figuur 3: Slaagkansen van tweedejaarsstudenten: geslaagd versus niet geslaagd in het eerste jaar

Noot: Standaardfouten van de slaagkansen zijn kleiner dan 1%.

Bron: Databank Tertiair Onderwijs (2001-2002 tot 2004-2005) en eigen berekeningen. De studenten van academische bachelors aan hogescholen zijn niet opgenomen.

3. Sociale kosten van studievertraging

De bovenstaande feiten zijn een gevolg van het jarenlange beleid in Vlaanderen waarbij iedere leerling met een diploma secundair onderwijs zonder beperking toegang heeft tot bijna alle universitaire opleidingen. Het is een beleid van “ex post screening” (op het einde van het eerste jaar) in plaats van “ex ante screening” (bij het begin van het eerste jaar).

De lage slaagkansen in het eerste jaar gaan gepaard met belangrijke sociale kosten. De rechtstreekse studiekosten betaald door de overheid lopen al gauw op tot €5.000

per student en per jaar, en mogelijk zelfs tot €10.000, afhankelijk van de studierichting.⁶ De studenten (of hun ouders) betalen daarbovenop wellicht een vergelijkbaar bedrag per jaar. Maar de belangrijkste sociale kosten volgen uit het uitstel van toetreding tot de arbeidsmarkt. Dit uitstel betekent niet alleen een gedeerd netto-inkomen voor de student maar ook gedeerde belastingsinkomsten en bijdragen tot de sociale zekerheid voor de overheid. Deze kosten zijn niet onbelangrijk in het licht van de inspanningen die de overheid wil leveren om de arbeidsparticipatie te vergroten en de duur van de actieve loopbaan te verlengen.

Tegen deze achtergrond is het misschien verrassend vast te stellen dat de Vlaamse overheid zich niet actiever opstelt ten aanzien van het probleem van de lage slaagkansen van eerstejaarsstudenten. Sinds 2008 wordt het hoger onderwijs gefinancierd op basis van het aantal studenten dat effectief slaagt (outputfinanciering), maar er wordt een uitzondering gemaakt voor het eerste jaar (de eerste 60 studiepunten). Voor het eerste jaar blijft in essentie het oude systeem van inputfinanciering bestaan en krijgen universiteiten en hogescholen hun middelen op basis van het aantal ingeschreven studenten ongeacht of zij effectief slagen. De uitzondering voor het eerste jaar was het resultaat van een compromis, en beoogde de universitaire instellingen voldoende aan te zetten om nieuwe studenten uit alle sociale groepen te rekruteren of deze tenminste niet te ontmoedigen. Hoewel goed bedoeld, gaat de maatregel voorbij aan de realiteit dat de studieachtergrond van een grote groep studenten ruim onvoldoende is om te slagen aan de universiteit, zelfs na rekening te houden voor verschillen in de sociale achtergrond.⁷

4. De ervaring met toelatingsproeven in Vlaanderen

In vele landen worden studenten gescreend vooraleer ze toegelaten worden tot de universiteit, soms op basis van studieresultaten in het secundair onderwijs en soms via een toelatingsproef. Vlaanderen kent geen systeem dat studenten screent op basis van verworven vaardigheden in het secundair onderwijs (hoewel de bovenstaande cijfers suggereren dat hierdoor heel wat informatie verloren gaat). Er is wel een beperkte ervaring met de toelatingsproef, m.n. voor de studierichtingen Burgerlijk Ingenieur en Geneeskunde. Maar deze beperkte ervaring levert toch al enkele interessante inzichten op.

⁶ Voor een raming van de studiekosten verwijzen we naar CHEPS (2005), en ook Kelchtermans en Verboven (2010a,b).

⁷ Dit wordt bevestigd door de hoger vermelde case studies van Rombaut *et al.* (2006) en Ortiz en Dehon (2008) voor de Universiteit Antwerpen en Université Libre de Bruxelles, die beiden aantonen dat de slaagkansen sterk afhangen van de opleiding in het secundair onderwijs, zelfs na te controleren voor de sociale achtergrond.

De toelatingsproef voor studenten Burgerlijk Ingenieur werd afgeschaft vanaf het academiejaar 2004-2005, in de hoop de dalende trend van het aantal studenten tegen te gaan. Maar volgens de cijfers steeg het aantal nieuwe inschrijvingen slechts in beperkte mate (met ca. 11%) en daalde de slaagkans gevoelig, van 62% voor de afschaffing tot 46% erna.⁸ De dalende trend van het aantal geslaagde eerstejaarsstudenten zette zich dus gewoon verder, maar met een bijkomende sociale verspilling door de gedaalde slaagkans na de afschaffing van de toelatingsproef.

De toelatingsproef voor studenten Geneeskunde bestaat al sinds het midden van de jaren 90. Het is dus niet zo eenvoudig om de situatie voor en tijdens het systeem van de toelatingsproef met elkaar te vergelijken. Maar volgens Tabel 1 hebben studenten Geneeskunde de hoogste slaagkans van alle universitaire richtingen (87%), en hun slaagkans is hoog voor alle diploma's secundair onderwijs. Dit staat in schril contrast met bijvoorbeeld de studenten Diergeneeskunde, die geen toelatingsproef moeten afleggen. De slaagkansen bedragen hier slechts 41%, en er zijn veel grotere verschillen tussen de diploma's secundair onderwijs.⁹ De toelatingsproef lijkt dus tot op zekere hoogte in staat de bekwaamheid van studenten te screenen, los van de vooropleiding in het secundair onderwijs. Maar men kan op basis van de zeer grote slaagkansen wel de kanttekening maken dat de toelatingsproef Geneeskunde misschien te streng is en tot ongewenste neveneffecten leidt.

5. Nood aan een actievere screening van eerstejaarsstudenten?

We kunnen de belangrijkste inzichten als volgt samenvatten:

1. Eerstejaarsstudenten aan Vlaamse universiteiten hebben een lage slaagkans. Dit geldt in het bijzonder voor de relatief grote groep studenten uit de zwakkere richtingen van het secundair onderwijs, met slaagkansen van minder dan 25%.
2. De slaagkansen van de eerstejaarsstudenten uit de zwakkere richtingen van het secundair onderwijs zijn beduidend hoger aan hogescholen. Ook tweedejaarsstudenten hebben beduidend hogere slaagkansen.

⁸ Deze cijfers zijn gebaseerd op een vergelijking tussen de laatste drie jaren voor en de eerste drie jaren na de afschaffing.

⁹ De vergelijking in Tabel 1 is gebaseerd op alle universiteiten. Omdat Diergeneeskunde alleen wordt aangeboden aan de Universiteit Gent en Antwerpen, is de vergelijking zuiverder wanneer alleen deze universiteiten worden beschouwd. We hebben ook deze vergelijking gemaakt en dit geeft vergelijkbare inzichten (85% tegen 41%).

3. De lage slaagkansen van eerstejaarsstudenten gaan gepaard met belangrijke sociale kosten, niet alleen de rechtstreekse studiekosten maar vooral ook de kosten door het uitstel van toetreding tot de arbeidsmarkt.
4. De beperkte ervaring met toelatingsproeven aan Vlaamse universiteiten suggereert dat deze effectief zijn en de slaagkansen substantieel verhogen, zonder dat het totaal aantal geslaagde studenten daardoor noodzakelijk afneemt.

Het probleem van de lage slaagkansen van eerstejaarsstudenten zal mogelijk nog sterker worden in de nabije toekomst door het nieuwe systeem van de diplomaruimte (waarbij er slechts één beraadslaging meer is op het einde van de opleiding).

Deze vaststellingen leiden tot de vraag of het huidige beleid ten aanzien van de instroom in het hoger onderwijs niet moet worden bijgesteld. Dit zou kunnen via een aanpassing van het nog recent vernieuwde financieringssysteem, in combinatie met andere begeleidende maatregelen. Het huidige systeem van inputfinanciering van eerstejaarsstudenten creëert weinig stimulansen om studenten actief te begeleiden bij een geschikte studiekeuze, aangepast aan hun vooropleiding en kwalificaties. Een alternatief beleid zou het systeem van outputfinanciering ook al toepassen voor de eerstejaarsstudenten, samen met begeleidende maatregelen om studenten actiever te screenen bij de aanvang van de universitaire studies. Een van de opties bestaat erin om sommige afstudeerrichtingen van het secundair onderwijs niet automatisch toegang te garanderen tot de universiteiten. Dit kan werken indien de afstudeerrichtingen voldoende homogene leerlingengroepen afleveren, en de recente hervormingsplannen van het secundair onderwijs zouden hierop kunnen inspelen. Een andere optie is om een ruimere toepassing van de toelatingsproef in te voeren (niet noodzakelijk even streng als deze in Geneeskunde). Dit heeft het voordeel dat sommige leerlingengroepen niet bij voorbaat uitgesloten worden, maar het nadeel dat een proef slechts een momentopname weergeeft. Een derde, minder verregaande optie is de organisatie van een veralgemeende, maar niet-bindende oriëntatieproef. Deze optie is dan louter informatief, maar leidt wel tot een beter overwogen studiekeuze. Verder onderzoek, debat of kleinschalige nieuwe experimenten zijn nodig om de effecten van deze of andere opties te evalueren.

Een beleid van actievere screening van eerstejaarsstudenten hoeft allerm minst asociaal te zijn. De positieve efficiëntie-effecten (besparing op studiekosten, sneller doorstroming tot de arbeidsmarkt) creëren ruimte voor extra sociale maatregelen, bijvoorbeeld bijkomende financiële middelen voor het aantrekken van studenten uit kansarme groepen of het verder stimuleren van een latere overgang van de hogeschool naar de universiteit. Maar wellicht nog belangrijker is dat een actievere screening bij de aanvang van de hogere studies nuttige, nieuwe informatie over slaagkansen biedt en zo twijfelende studenten kan aanzetten toch de stap naar de universiteit te zetten.

6. Referenties

- CHEPS (2005), “Bekostigingstarieven in het hoger onderwijs. Een vergelijking tussen zeven landen,” Studie i.o.v. de Vlaamse Gemeenschap, Universiteit Twente, <http://doc.utwente.nl/60084/2/Deen05bekostiging.pdf>
- Kelchtermans, S. en F. Verboven (2010a), “Participation and Study Decisions in a Public System of Higher Education,” *Journal of Applied Econometrics* 25(3), 355-391.
- Kelchtermans, S. en F. Verboven (2010b), “Program Duplication in Higher Education is Not Necessarily Bad,” *Journal of Public Economics* 94(5-6), 397-409.
- Ortiz, E. en C. Dehon (2008), “What Are the Factors of Success at University? A Case Study in Belgium,” *CESifo Economic Studies* 54(2), 121-148.
- Rombaut, K., B. Cantillon en G. Verbist (2006), “Determinanten van de Differentiële Slaagkansen in het Hoger Onderwijs,” *Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck*, Universiteit Antwerpen, <http://webhost.ua.ac.be/csb/docs/20071106131351QTTP.pdf>

Tabel 1:

Slaagkansen aan Vlaamse universiteiten volgens secundair diploma en studiegebied: 2001-2002 tot 2006-2007

Studiegebied	B/K/TSO	Mens	EcMod	ModWet	LatMod	ModWis	EcWis	WetWis	LatWet	GrLat	LatWis	GrWis*	Totaal
Archeologie	14,8	21,2	27	38,9	56,1	53,2	47,7	46,7	73,6	66,7	77,5	69,2	41,8
Pol. en soc.	10,5	24	31	46,9	47	56	57,6	61	63,1	67,7	70,9	87,9	43
Rechten	7,6	24,2	30,4	41,9	47,5	48,6	51,5	55,6	66,5	67,8	72,1	76,6	45,6
Gecombineerde	7,7	22,7	29,4	47,6	55,3	36,7	64	55,9	64,2	77,6	79,5	85,7	47,1
Geschiedenis	10,5	30,4	36,1	44	54,9	52,7	57,4	53,4	66,5	74,9	73,2	71	48
Taal- en letteren	7	18,9	29,1	39,6	50,2	46,2	40,3	61,2	61,1	70,4	71,4	75,7	48,6
Psychologie	7,5	29,8	30,3	49,9	49	62,9	58,3	68,2	73,1	66,3	75,3	81,4	49,9
Econ. en toeg. econ.	9,8	14,6	21,6	29	29,1	51,8	53,5	61,9	55,2	57,4	70	76,3	50,9
Diergeneeskunde	6,8	6,3	8,1	28,6	24,1	45,5	25,5	54,3	49,1	40	47,1	54,5	41,1
Wet.	14,5	1,9	7,7	30,3	22,2	30,5	26,2	51,7	50	30	56,1	69,3	44,1
L.O.	17,9	33,3	23,3	53,1	29,2	48,3	40,9	55,4	53,6	83,3	62,6	81,8	44,4
Biomedische	20,4	6,1	10,9	30,8	13,6	32,8	23	55	49,4	31,3	55,6	53,2	47,2
Soc. gezondheidswet.	7,5	15,7	20,3	40,4	27,6	54,3	48,5	63,8	61	57,6	69	82,9	50,7
Toegepaste wet.	33,3		25	7,1	16,7	33,8	28,9	54,3	44,1	25	56,9	71,1	53,5
Toeg. bio.	13,5	0	0	20,7	50	26,9	31	57,9	42,4	66,7	59,3	76	54,8
Farmaceutische	18,5	0	5,3	32,9	12,5	33,3	23,1	65,4	50,5	45,5	70	68,6	57,2
Geneeskunde	100		50	65,4	80	73,3	81,3	86,8	86,1	92	89,2	91,5	87,2
Totaal	11,8	25,3	28,2	40,3	47,9	50	50,5	60,2	61,3	67,9	68	76,5	49,8

Noot: De standaardfout van de slaagkans is meestal kleiner dan 2% wanneer de slaagkans berekend werd op meer dan 500 studenten, en meestal groter dan 6% wanneer de slaagkans berekend werd op minder dan 50 studenten. (Voor het aantal studenten zie Tabel 2.) Groepen met minder dan 100 studenten (ASO diploma Sport en Steiner en de studiegebieden Godgeleerdheid, Wijsbegeerte en Tandheelkunde) zijn niet apart opgenomen, maar wel bij de berekening van het totaal.

Bron: Databank Tertiair Onderwijs (2001-2002 tot 2006-2007) en eigen berekeningen.

Illustratie: een student met een ASO diploma Wetenschappen – Wiskunde heeft een slaagkans van 68,2% voor het studiegebied Psychologie.

Tabel 2:
Studentenaantallen aan Vlaamse universiteiten volgens secundair diploma en studiegebied: 2001-2002 tot 2006-2007

Studiegebied	B/K/TSO	Mens	EcMod	ModWet	LatMod	ModWis	EcWis	WetWis	LatWet	GrLat	LatWis	GrWis*	Totaal
Archeologie	291	156	141	72	187	47	44	92	87	99	111	13	1.365
Pol. en soc.	361	1.143	1.289	527	983	334	384	523	295	133	498	33	6.586
Rechten	696	915	1.904	599	1.715	360	553	840	783	510	1.210	124	10.328
Gecombineerde	130	110	143	84	237	49	25	59	53	107	83	28	1.114
Geschiedenis	266	352	474	191	437	110	136	262	197	187	310	31	2.989
Taal- en letteren	185	265	708	394	1.410	288	72	219	234	567	563	70	5.010
Psychologie	439	1.630	822	515	872	369	451	1.040	553	249	873	102	8.002
Econ. en toeg. econ.	264	96	1.308	224	110	365	3.430	2.105	281	54	1.304	114	9.702
Diergeneeskunde	88	32	62	140	29	22	55	532	159	10	174	22	1.339
Wet.	538	54	78	350	45	174	390	3.092	426	20	786	101	6.140
L.O.	117	48	86	113	48	58	88	359	84	12	107	11	1.354
Biomedische	113	33	46	247	44	58	61	1.331	425	32	399	47	2.886
Soc. gezondheidswet.	147	83	148	255	105	94	97	776	290	33	323	35	2.593
Toegepaste wet.	177		4	14	6	74	142	3.531	68	12	1.321	204	5.561
Toeg. bio.	37	5	2	58	2	26	42	1.712	177	6	359	50	2.488
Farmaceutische	54	12	19	158	16	21	26	920	301	11	360	35	1.948
Geneeskunde	3		2	26	5	15	16	1.715	310	25	623	164	2.912
Totaal	4.027	5.129	7.332	4.009	6.349	2.498	6.066	19.398	4.809	2.125	9.554	1.217	73.600

Noot: Groepen met minder dan 100 studenten (ASO diploma Sport en Steiner en de studiegebieden Godgeleerdheid, Wijsbegeerte en Tandheelkunde) zijn niet apart opgenomen, maar wel bij de berekening van het totaal.

Bron: Databank Tertiair Onderwijs (2001-2002 tot 2006-2007) en eigen berekeningen.

Illustratie: er begonnen 1.040 studenten met een ASO diploma Wetenschappen – Wiskunde aan het studiegebied Psychologie in 2001-2006.

Annex. Econometrisch logit model

Zoals aangehaald in de tekst moeten de verschillen in slaagkansen naargelang de studentengroep met de nodige omzichtigheid worden geïnterpreteerd omdat studenten meestal verschillende kenmerken hebben die bijdragen tot een hoge of lage slaagkans. Zo kan de hogere slaagkans van studenten uit vrije secundaire scholen toe te schrijven zijn aan het feit dat deze scholen meer leerlingen hebben uit sterkere richtingen.

We schatten daarom een econometrisch logit model dat de verschillen in slaagkansen tussen studentengroepen blootlegt, na te controleren voor andere karakteristieken van de studenten. De resultaten staan in Tabel 3. Hieruit blijkt dat na controle voor verschillen in diploma secundair onderwijs de verschillen in slaagkansen tussen groepen studenten iets minder uitgesproken zijn, maar nog steeds in sterke mate overeind blijven. Na controle voor alle overige karakteristieken opgenomen in het model komen we bijvoorbeeld tot de volgende vaststellingen:

- Studenten uit het gemeenschaps- of officiële onderwijs hebben een significant lagere slaagkans dan studenten uit het vrij onderwijs: respectievelijk -14,5% en -10,7%.
- Studenten die één of twee jaren overdeden in het secundair onderwijs hebben een significant lagere slaagkans: respectievelijk -22,6% en -31,2%.
- Vrouwen hebben een hogere slaagkans: +9,8%.
- Buitenlandse studenten hebben een lagere slaagkans: -5,4%.
- Studenten die 100 km verwijderd zijn van de universitaire instelling hebben een beperkte maar significant hogere slaagkans van 3,1%. Dit is toe te schrijven aan een selectie-effect: sterkere studenten willen een langere afstand afleggen om naar de universiteit te gaan.
- Er zijn sterke verschillen in universitaire opleiding. Ten opzichte van het vergelijkingspunt Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen hebben de exacte opleidingen meestal een sterk lagere slaagkans en de humane opleidingen een sterk hogere slaagkans. Voorbeelden:
 - o Diergeneeskunde: -14,8%
 - o Toegepaste biomedische Wetenschappen: -6,2%
 - o Politieke en Sociale Wetenschappen: +3,5%
 - o Geschiedenis: +9,4%
 - o Tandheelkunde en Geneeskunde: +18,1 en 29,5% (door eerdere selectie via toelatingsproef).
- Er zijn ook verschillen in slaagkansen per instelling. In vergelijking met de referentiegroep V.U.B., K.U.B. en L.U.C. zijn de slaagkansen:
 - o Universiteit Antwerpen: -4,9%
 - o K.U.Leuven: -10,1%
 - o Universiteit Gent: -11,7%

Tabel 3:**Determinanten van slaagkansen van eerstejaarsstudenten aan universiteiten: Logit model**

Variabele	Parameter	Standaardfout
Secundaire opleiding (referentiegroep = Econ. - Mod. Talen)		
BSO/KSO	-17,9%	(2,8%)
TSO	-14,8%	(1,4%)
Menswetenschappen	-0,2%	(1,1%)
Steiner	+0,4%	(4,1%)
Mod. Talen - Wet.	+15,1%	(1,0%)
Sportwetenschappen	+17,2%	(1,9%)
Latijn - Mod. Talen	+19,0%	(0,9%)
Mod. Talen - Wiskunde	+21,7%	(1,1%)
Econ. - Wiskunde	+24,5%	(0,8%)
Latijn - Wet.	+30,8%	(0,8%)
Grieks - Latijn	+33,7%	(0,9%)
Grieks - Wetenschappen	+35,9%	(1,9%)
Wet. - Wiskunde	+36,1%	(0,7%)
Latijn - Wiskunde	+38,3%	(0,6%)
Grieks - Wiskunde	+40,7%	(0,9%)
Net secundaire school (referentiegroep = Vrije school)		
Gemeenschapsonderwijs	-14,5%	(0,6%)
Officieel onderwijs	-10,7%	(1,4%)
Jaren vertraging in secundair ond. (referentiegroep = geen vertraging)		
-2 jaar in SO	-3,9%	(10,9%)
-1 jaar in SO	+0,8%	(1,4%)
+ 1 jaar in SO	-22,6%	(0,7%)
+ 2 jaar in SO	-31,2%	(1,4%)
+ 3 jaar in SO	-30,6%	(3,0%)
Andere kenmerken student		
Vrouw	+9,8%	(0,4%)
Buitenlandse nationaliteit	-5,4%	(2,1%)
afstand tot univ. (per 100 km)	+3,1%	(0,7%)

Tabel 3 (vervolg):**Determinanten van slaagkansen van eerstejaarsstudenten aan universiteiten: Logit model**

Variabele	Parameter	Standaardfout
Opleiding aan universiteit (referentiegroep = Econ. en Toeg. Econ. Wet.)		
Verkeerswet.	-16,4%	(6,9%)
Diergeneeskunde	-14,8%	(1,5%)
Biomedische	-13,3%	(1,1%)
Wetenschappen	-10,5%	(0,9%)
Toegepaste wet.	-6,6%	(1,0%)
Toegepaste bio.	-6,2%	(1,2%)
Farmaceutische	-4,5%	(1,4%)
L.O.	-3,3%	(1,6%)
Soc. Gezondheidswet.	-1,6%	(1,3%)
Taal- en letteren	+0,9%	(1,0%)
Rechten	+2,2%	(0,8%)
Pol. En Soc.	+3,5%	(0,9%)
Archeologie	+4,5%	(1,7%)
Psychologie	+4,8%	(0,9%)
Wijsbegeerte	+5,4%	(2,2%)
Gecombineerde	+8,9%	(1,8%)
Geschiedenis	+9,4%	(1,2%)
Tandheelkunde	+18,1%	(3,1%)
Godgeleerdheid	+20,9%	(4,0%)
Geneeskunde	+29,5%	(1,1%)
Instelling universiteit (referentiegroep = V.U.B. en overige univ.)		
Universiteit Antwerpen	-4,9%	(0,8%)
K.U.Leuven	-10,1%	(0,7%)
Universiteit Gent	-11,7%	(0,7%)
Academiejaar (basis = 2001-2002)		
2002-2003	+2,0%	(0,7%)
2003-2004	+2,9%	(0,7%)
2004-2005	+1,7%	(0,7%)
2005-2006	-0,5%	(0,7%)
2006-2007	-4,2%	(0,7%)
Pseudo R-kwadraat	13,3%	
Fractie correct geklasseerd	67,1%	

Noot: De parameters geven het procentuele verschil weer ten opzichte van de aangeduide referentiegroep.

Bron: Databank Tertiair Onderwijs (2001-2002 tot 2006-2007) en eigen berekeningen.

Illustratie: een student met secundaire opleiding Econ. – Wiskunde heeft een 24,5% hogere slaagkans dan een student uit de referentiegroep opleiding Econ. – Moderne Talen; een student in de studierichting Wetenschappen heeft een 10,5% lagere slaagkans dan een student uit de referentiegroep Econ. En Toeg. Econ. Wet. (na controle voor alle overige karakteristieken).